

Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Himen Muayenesi ve Himenoplastiye Karşı Bakış Açılarının İncelenmesi

Hatice Kahyaoğlu Süt* Burcu Küçükakaya**

Öz

Giriş: Bekaret ve namus algısına dayalı yapılan, himen muayenesi ve himenoplasti operasyonu kadın hayatında en önemli sorunlardan biridir. Hemşirelerin bu sorunların temelinde yatan nedenleri, kadının yaşadığı duyguları anlamaları ve kadın haklarını savunmaları beklenmektedir. **Amaç:** Çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin himen muayenesi ve himenoplastiye karşı bakış açılarının incelenmesi amaçlandı. **Yöntem:** Kesitsel özellikte bu araştırma Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde Temmuz 2015 tarihinde n=252 öğrenci üzerinde yürütüldü. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan bir bilgi formu ile toplandı. **Bulgular:** Öğrencilerin %66.7'sinin evlilikte bekaretin önemli olduğunu düşündüğü bulundu. Erkek öğrencilerin %84.8'i evleneceği kadından himen muayenesi istemeyeceğini, kadın öğrencilerin evlilik öncesi eşinin istemesi durumunda %90.7'si himen muayenesi yaptırmayacağını düşündüğü belirlendi. Cinsiyete göre karşılaştırma yaptığımızda; erkeklerin evlilikte kadın bekaretinin daha fazla önemli olduğunu düşündüğü (p=.009), himen muayenesini cinsiyet ayrımcılığı olarak görme durumu için kadınların büyük çoğunluğunun ayrımcılık olarak gördükleri belirlendi (p<.001). Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre bireysel değerler nedeniyle daha fazla himenoplastiyi onaylamadıkları bulundu (p=.054). **Sonuç:** Çalışmamız sonucunda evlilik öncesi erkek öğrenciler bekarete daha fazla önem vermektedir. Kadın öğrenciler evlilik öncesi eşinin istemesi durumunda himen muayenesi yaptırmayacak olup erkek öğrencilere göre himen muayenesini daha fazla cinsiyet ayrımcılığı olarak görmektedir. Ayrıca kadın öğrenciler bireysel değerler nedeniyle daha fazla himenoplastiyi onaylamamaktadır. **Anahtar Sözcükler:** Hemşirelik Öğrencisi, Himen Muayenesi, Himenoplasti.

Abstract

Investigation of Perspectives of Nursing Students About Hymenoplasty and Hymen Examination

Background: One of the most important issues in the life of a woman the hymen examination and hymenoplasty operation which were made for reasons such as virginity and perception of honor. Nurses are expected in understanding women's emotions and advocating women's rights about underlying causes of these problems. **Objectives:** The study was planned in order to investigate of perspectives of nursing students about hymenoplasty and hymen examination. **Methods:** This study was conducted on 252 nursing students of Trakya University Faculty of Health Sciences in a cross-sectional design, in July 2015. Data were collected by using a information form that was constructed by researchers. **Results:** Of the students, 66.7% reported that virginity in marriage was important. Of the male students, 84.8% reported that they didn't want hymen examinations before married, however, of the female students, 90.7% reported that they didn't accept even if their husbands demand to the hymen examination. When we compared by gender; male students thought more important for female virginity in marriage (p = .009), majority of women thought that hymen examination was gender discrimination (p < .001). Female students more disapproved to the hymenoplasty than male students due to the individual values (p = .054). **Conclusions:** As a result of our study, male students significantly more considered virginity before marriage than female students. Female students didn't accept to the hymen examination before marriage even if their husbands demand, also, majority of female students think that hymen examination is as gender discrimination. Female students more disapprove to the hymenoplasty than male students due to the individual values.

Key Words: Nursing Student, Hymen Examination, Hymenoplasty.

Geliş tarihi: 18.11.2015 **Kabul tarihi:** 01.04.2016

Himen (kızlık zarı), vajen girişini kısmen kapatan ve genellikle ilk cinsel ilişkide yırtılabilen, ince damarlardan zengin elastik bir zarıdır. Kadın olmanın ve cinselliğin önemli unsuru olarak görülen himen, bireylerin ve toplumların yaşamlarını etkileyerek kültürel bir önem kazanmıştır (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003; Gürsoy, 1999). Bazı kültürel çevrelerde, kadının cinsel ilişki kurması, onu bir eş adayı olmaktan tamamen çıkarabilmekte dolayısıyla evlenmek ve aile kurmak isteyen bir kadın daha önce cinsel ilişki yaşadıysa bunu saklamak durumunda kalabilmektedir (Şahin, 2015). Günümüz batı toplumlarında bekaretin kültürel bir önemi yokken aralarında ülkemizin de bulunduğu müslüman doğu toplumlarında bekaret kültürel açıdan önemli görülmektedir. Bu nedenle bekaret kontrolü daha çok doğu toplumlarına özgü bir uygulamadır (Çevik ve ark., 2003; Gürsoy, 1999). Hemşirelik öğrencileri üzerinde yürütülen bir çalışmada, öğrencilerin %84.6'sının erkeklerin bakire bir kızla evlenmesi gerektiğini düşündüğü, büyük çoğunluğun ise islam dininin gerekleri nedeniyle böyle düşündüğü bildirilmiştir (Zeyneloğlu, Kısa ve Yılmaz 2013).

Jinekolojik muayene yoluyla bir kadının daha önceden cinsel ilişkiye girip girmediğinin tespit edilmesine bekaret kontrolü veya himen muayenesi denir (Demirci, Doğan, Deniz, Doğan ve Günaydın, 2008). Alkan ve arkadaşları (2002) ile Frank ve arkadaşları (1999), Türkiye'de adli tıp doktorları, jinekologlar ve pratisyen hekimlerin cinsel saldırı iddiası, fuhuş şüphesi, gebe kadına şiddet, gebelik tespiti, evlilik öncesi gebelik tespiti ve bekaret testi gibi sosyal ve hukuki nedenlerle kadınların jinekolojik muayenelerini yapmakla yasal yükümlü olduklarını bildirmişlerdir. Kadınların, rızası olmadan bekaret muayenesi yapan hekim hakkında bağlı olduğu tabip odasına şikayette bulunulabilme, sağlık görevlisinden polisi veya jandarmayı aramasını isteyebilme, emniyet güçlerinden muayeneye getiren kişilere karşı koruma talep etme hakları bulunmaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nun 287. maddesine göre kadınları bekaret kontrolüne gönderen veya bu muayeneyi yapan kişiler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası bulunmaktadır (Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği [KİH-YCD], 2015). Himen muayenesi sosyokültürel açıdan önemli etik bir sorundur. Kadın muayene sürecinde vücudunun özel bir bölümünü başka

*Yazışmadan sorumlu yazar, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, E-mail: haticesut@yahoo.com, **Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne

birisine göstermek zorunda kalır ve bu durum kadının onurunu zedeleyebilir. Muayene sonucunda himen perfore ise ülkemiz bireysel değerlerine göre kadın namus ve iffeti zarar görür (Şahinoğlu, 1993, 1999). Gürsoy ve Vural (2003) ebe ve hemşirelerin %80'inin himen muayenesine katıldıklarını belirlemişlerdir. Ebelerin himen muayenesine bakış açılarını inceleyen bir çalışmada; bekaret kontrolü ve kızlık zarı tamirinin kadın düşmanı uygulamalar olduğunu düşündükleri saptanmıştır (Christianson ve Eriksson, 2015).

Bekaret muayenesi bir tür kadına yönelik şiddettir. Kadına yönelik şiddet her toplumda var olan bir halk sağlığı sorunudur (World Health Organization [WHO], 2005). Türkiye'de kadına yönelik şiddetin ileri boyutu olan kadına yönelik cinayetler "namus cinayetleri" ve "gelenek veya töre cinayetleri" olarak yaşanmaktadır (Doğan, 2014). Namus cinayeti; kadın yasak ilişkisi yaşadığında, kadın üzerinde yetkisi olduğunu düşünen aile ve/veya kocası tarafından suçlanıyor ise toplumsal geleneklere göre aile tarafından ölümlü cezalandırılmasıdır (Yılmaz, Kumral, Cantürk, Erkol ve Okumuş, 2015). Türk ceza kanununun 81. ve 82. maddelerine göre namus adı altında işlenen cinayetler, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği [KİH-YCD], 2015). Pakistan'da yapılan bir çalışmada namus cinayeti kurbanlarının çoğunlukla yetişkin evli kadınlar olduğunu belirlemişlerdir (Nasrullah, Haqqi ve Cummings, 2009). Doğu ülkeleri ve kuzey Afrika gibi müslüman ülkelerdeki namus cinayetleri üzerine yapılan bir çalışmaya göre; namus cinayeti kurbanları genç, bekar, düşük sosyo-ekonomik düzeyde, kırsal/izole bölgelerde yaşayan kadınlardır (Kulczyckiv ve Windle, 2011). Namus; cinsel davranışa ilişkin gelenek ve göreneklere kaynaklanır (Bilgili ve Vural, 2011). Ülkemizde üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, öğrencilerin çoğunluğunun kadınların namuslu olması gerektiğini düşündüğü ve evlilik öncesi ilişki yaşaması durumunda öldürülmeyi hak ettiklerini düşündükleri belirlenmiştir (Gürsoy, William, Şahinoğlu ve Genç, 2014).

Kadına yönelik şiddete ve cinayetlere yol açan bekaretin kaybı durumunda, çözümler aranmaya çalışılmıştır. Cerrahinin gelişmesi ile bekarete 'himenoplasti' adı altında çözüm bulunmuştur (Gürsoy ve Vural 2003). Himenoplasti; evlilik öncesi kızlık zarı onarımı ya da kızlık zarının diktirilmesidir (Prakash, 2009). Günümüzde, belli bir ücret karşılığında bu işlem jinekologlara yaptırılabilir. Işık ve arkadaşlarının (2011) çalışmasında, himenoplasti bazı çevrelerce meslek ahlakı yönünden eleştiriler olsa da özellikle tutucu toplumlarda bireyin yaşam güvencesi olarak sosyal bir öneme sahip olduğu ve jinekologlar tarafından öğrenilmesi ve bir sağlık hizmeti olduğunun bilinmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bekaretin onur kabul edildiği ataerkil toplumlarda kadınlar evlilik şanslarını kaybetmemek için himenoplasti operasyonunu yaptırmaktadır (Ahmedi,2014). Weive arkadaşlarının (2015) çalışmasında himenoplasti bir tür doğal aldatma olarak tanımlanmaktadır. Bu çözüm yolu birçok genç kıza umut gibi görünse de gerçek olan toplumsal baskıyı yalanla örtmektir. Türk toplumunun namus algısına göre evlilik öncesi kadınlar için cinsel ilişki yaşanması kabul edilemez bir durumdur. Hemşireler, himenoplastinin bekareti tabu olarak gören toplumlar için bir çözüm yolu olacağını düşünmektedir (Çevik ve ark., 2003). Hemşire ve ebelere kızlık zarı incelemesi istendiğinde kadınların duygularını anlama ve kadın haklarını savunma görevi düşmektedir (Gürsoy ve Vural 2003).

Çalışmamız da hemşirelik bölümü öğrencilerinin himen muayenesi ve himenoplasti operasyonuna karşı bakış açılarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Literatürü incelediğimizde ülkemizde hemşirelik bölümü öğrencileri üzerinde bu konunun incelendiği çok az sayıda çalışma vardır. Araştırmamız hem literatürü destekleyecek hem de mezuniyet sonrası bir sağlık profesyoneli olacak hemşirelik öğrencilerinin himen muayenesi ve himenoplastiye yönelik rol ve sorumlulukları belirlenecektir.

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin himen muayenesi ve himenoplastiye karşı bakış açılarının incelenmesi amacıyla kesitsel tipte planlandı.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Yaz Okulu döneminde, Temmuz 2015 tarihinde yürütüldü.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın çalışma evrenini Türkiye'nin farklı üniversitelerinden hemşirelik bölümü yaz okuluna kayıt olan öğrencilerin tümü oluşturdu (n=282). Araştırmanın örneklemini ise evren içerisinden çalışmaya katılmaya gönüllü, 2., 3., 4. sınıf n=252 hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencisi oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin sosyo-demografik verileri, evlilik öncesi cinsel ilişki, himen muayenesi ve himenoplasti operasyonuna karşı bakış açılarını sorgulayan veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan bir bilgi formu ile toplandı.

Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür incelenerek hazırlanan bu form sosyo-demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise, aile tipi, anne ve baba eğitim durumu, gelir durumu, ailenin yaşadığı yer) ve öğrencilerin evlilik öncesi cinsel ilişki, himen muayenesi ve himenoplastiye karşı bakış açıların sorgulandığı 25 sorudan oluştu.

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Veriler, Temmuz 2015 tarihinde araştırmacılar tarafından toplandı. Katılımcılara çalışmanın amacı açıklanarak, bilgilendirilmiş onamları alındı. Sadece araştırmaya katılmaya gönüllü olanlar çalışmaya dahil edildi. Katılımcılara cevaplarının gizli tutulacağı ve yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacağı, sorulardan rahatsız olmaları durumunda doldurmaktan vazgeçebilecekleri, bilgi formları üzerine ad-soyad yazılmaması gerektiği konularında bilgi verildi. Verilerin

değerlendirilmesinde SPSS 21.0 istatistiksel paket programı ile tanımlayıcı istatistik ve ki-kare testi analiz yöntemleri kullanıldı.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma için Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kuruluna başvurularak 2015/185 protokol nolu onay alındı.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamız da veri toplama aracı olarak geçerlilik güvenilirliği yapılmış bir aracın kullanılmamış olması araştırmanın kısıtlılığdır.

Bulgular

Araştırmaya katılan 252 öğrencinin yaş ortalaması 22.04 ± 1.9 olup %53.6'sı erkektir. Öğrencilerin %23.8'i 2. sınıf, %43.7'si 3. sınıf, %32.5'i 4. sınıftır. %57.5'i düz lise mezunu, %79.4'ü çekirdek aile yapısındadır. Anne eğitim durumu ilköğretim ve altı olanlar %68.3 iken, baba eğitim durumu %53.6'sında lise ve üzeri eğitim düzeyindedir. %71.0'ının gelir gidere eşit olup, %63.5'inin ailesi il merkezinde yaşamaktadır (Tablo 1).

Çalışmada öğrencilerin evlilik öncesinde, cinsel ilişki ile ilgili düşüncelerini incelediğimizde; %84.9'unun evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamadığı saptandı. Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi kimin için onayladıklarını sorguladığımızda ise %4'ünün erkekler için, %0.4'ünün kadınlar için, %13.9'unun her ikisi için onayladığı belirlendi. Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamayanların %43.7'sinin dini inançlar nedeniyle onaylamadığı, %66.7'sinin evleneceği kişinin bekaretine önem verdiği, %50.0'min cinsel birliktelikte himen yırtılırsa sonrasında evlenmenin zorunlu olduğunu düşündüğü, %68.3'ünün evlilikte ya da birlikte yaşamda bekaretin hem kadın hem de erkek için önemli olduğunu düşündüğü bulundu (Tablo 2).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Tanımlayıcı Özellikleri (n=252)

	X± SS	Min	Max
Yaş	22.04±1.9	19	34
		n	%
Cinsiyet	Erkek	135	53.6
	Kadın	117	46.4
Sınıfı	2. Sınıf	60	23.8
	3. Sınıf	110	43.7
	4. Sınıf	82	32.5
Mezun Olunan Lise	Düz Lise	145	57.5
	Anadolu	84	33.3
	Meslek lisesi	16	6.3
	Diğer	7	2.8
Aile Tipi	Çekirdek	200	79.4
	Geniş	47	18.7
	Parçalanmış	5	2.0
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim ve altı	172	68.3
	Lise ve üstü	80	31.7
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim ve altı	117	46.4
	Lise ve üstü	135	53.6
Gelir Durumu	Gelir giderden az	42	16.7
	Gelir gidere eşit	179	71.0
	Gelir giderden fazla	31	12.3
Ailenin Yaşadığı Yer	İl	160	63.5
	İlçe	63	25.0
	Kasaba	11	4.4
	Köy	18	7.1

Tablo 2. Öğrencilerin Evlilik Öncesi Cinsel İlişki ile İlgili Düşüncelerinin Sorgulanması

		n	%
Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylıyor musunuz?	Hayır	214	84.9
	Evet	38	15.1
Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamıyorsanız nedeni?	Dini İnançlar	110	43.7
	Bireysel Değerler	68	27.0
	Ailesel Faktörler	23	9.1
	Gebelik Korkusu	2	0.8
	CYBE bulaşması	6	2.4
	Karşı cinse güvensizlik	18	7.1
Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi kimin için onaylıyorsunuz?	Erkekler için onaylıyorum	10	4.0
	Kadınlar için onaylıyorum	1	0.4
	Her ikisi için onaylıyorum	35	13.9
Evlenilecek kişinin bekaretine önem veriyor musunuz?	Hayır	37	14.7
	Evet	168	66.7
	Kararsızım	47	18.7
Cinsel birliktelikte himen yırtılırsa sonrasında evlenmenin zorunlu olduğunu düşünüyor musunuz?	Hayır	74	29.4
	Evet	126	50.0
	Kararsızım	50	19.8
Evlilikte ya da birlikte yaşamda bekaretini en çok önemseydiğiniz hangisi?	Kadın	37	14.7
	Erkek	3	1.2
	Hem kadın hem erkek	172	68.3
	Her ikisi içinde önemli değil	39	15.5

Çalışmada erkek öğrencilerin %84.8'inin evlenmeden önce eş adayından himen muayenesi yaptırmasını istemeyeceğini, kadın öğrencilerin %90.7'si evlenmeden önce eş adayı himen muayenesi yaptırmasını isterse yaptırmayacağını düşündüğü belirlendi. Öğrencilerin %68.7'sinin himen muayenesinin bir tür cinsiyet ayrımcılığı olduğunu düşündüğü, %88.5'inin himenoplasti işlemini doğru bulmadığı ve doğru bulmayanların %50.4'ünün bireysel değerler nedeniyle doğru bulmadığı saptandı. Ayrıca öğrencilerin %83.3'ünün himenoplastinin ne olduğunu bilmekte olduğu, en fazla bilgiyi (%36.1) internetten elde ettiği, himenoplasti ile ilgili en çok (%84.1) sağlık personelinden bilgi almak istediği belirlendi (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Himen Muayenesi ve Himenoplastiye Karşı Bakış Açılarının Sorgulanması

		n	%
Evlenmeden önce eş adayından himen muayenesi yaptırmasını ister misiniz?(Erkek)	Hayır	117	84.8
	Evet	21	15.2
Evlenmeden önce eş adayı sizden himen muayenesi yaptırmanızı isterse yaptırır mısınız?(Kadın)	Hayır	107	90.7
	Evet	11	9.3
Himen muayenesinin bir tür cinsiyet ayrımcılığı olduğunu düşünüyor musunuz?	Hayır	79	31.3
	Evet	173	68.7
Himenoplastinin ne olduğunu biliyor musunuz?	Hayır	42	16.7
	Evet	210	83.3
Himenoplastinin ne olduğunu biliyorsanız bilgiyi nereden aldınız?	Sağlık personeli	44	17.5
	İnternet	91	36.1
	Diğer	117	46.4
Himenoplasti işlemini doğru buluyor musunuz?	Hayır	223	88.5
	Evet	29	11.5
Himenoplastiyi doğru bulmuyorsanız nedeni nedir?	Dini İnançlar	67	26.6
	Bireysel değerler	127	50.4
	Ailesel değerler	14	5.6
	Toplumsal değerler	19	7.5
Himenoplastiyi doğru buluyorsanız nedeni nedir?	Dini inançlar	11	4.4
	Bireysel değerler	29	11.5
	Ailesel değerler	13	5.2
	Toplumsal değerler	7	2.8
Himenoplasti ile ilgili en çok nereden bilgi almak istersiniz?	Sağlık personeli	212	84.1
	İnternet	17	6.7
	Diğer	23	9.2

Cinsiyete göre öğrencilerin evlilik öncesi cinsel ilişki, himen muayenesi ve himenoplastiye karşı bakış açılarının karşılaştırma sonuçlarına baktığımızda; cinsiyetler arasında evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylama, evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamama nedeni, evlilik öncesi cinsel ilişkiye onay ile ilgili düşünce, cinsel birliktelikte himen yırtılırsa sonrasında evlenmenin zorunlu olduğunu düşünme, evlilikte ya da birlikte yaşamda bekareti en çok önemsenen, himenoplastinin ne olduğunu bilme, himenoplastinin ne olduğunu bilenlerin bilgiyi nereden aldığı, himenoplasti işlemini doğru bulma ve bulmama, himenoplastiyi doğru buluyorlarsa nedeni ve himenoplasti ile ilgili en çok bilgi alınmak istenen yer arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmadı ($p>.05$). Cinsiyete göre evlilik öncesi bekaret önemli ya da önemsiz olarak düşünenler arasında erkeklerin evlilikte kadın bekaretinin daha fazla önemli olduğunu düşündüğü ($p=.009$), himen muayenesini cinsiyet ayrımcılığı olarak görme durumu için kadınların büyük çoğunluğunun ayrımcılık olarak gördükleri belirlendi ($p<.001$). Ayrıca kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre bireysel değerler nedeniyle daha fazla himenoplastiyi onaylamadığı saptandı ($p=.054$) (Tablo 4).

Tablo 4. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Evlilik Öncesi Cinsel İlişki, Himen Muayenesi ve Himenoplastiye Karşı Bakış Açılarının Karşılaştırma Sonuçları

	Erkek (n=135)		Kadın (n=117)		p*
	n	%	n	%	
Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylıyor musunuz?					
Hayır	110	81.5	104	88.9	.144
Evet	25	18.5	13	11.1	
Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamıyorsanız nedeni?					
Dini İnançlar	60	50.8	50	45.9	.150
Bireysel Değerler	37	31.4	31	28.4	
Ailesel Faktörler	8	6.8	15	13.8	
Gebelik Korkusu	0	0.0	2	1.8	
CYBE bulaşması	5	4.2	1	0.9	
Karşı cinse güvensizlik	8	6.8	10	9.2	
Evlilik öncesi cinsel ilişkiye onay ile ilgili düşünceniz?					
Erkekler için onaylıyorum	7	5.2	3	2.6	.352
Kadınlar için onaylıyorum	0	0	1	0.9	
Her ikisi için onaylıyorum	22	16.3	14	12.1	
Evlilik öncesi cinsel birleşmeye karşıyım	106	78.5	98	84.5	
Evlenilecek kişinin bekaretine önem veriyor musunuz?					
Hayır	17	12.6	20	17.1	.009
Evet	101	74.8	67	57.3	
Kararsızım	17	12.6	30	25.6	
Cinsel birliktelikte himen yırtılırsa sonrasında evlenmenin zorunlu olduğunu düşünüyor musunuz?					
Hayır	32	23.7	42	36.5	.086
Evet	74	54.8	52	45.2	
Kararsızım	29	21.5	21	18.3	

* Ki-kare testi

Tablo 4. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Evlilik Öncesi Cinsel İlişki, Himen Muayenesi ve Himenoplastiye Karşı Bakış Açılarının Karşılaştırma Sonuçları (Tablo 4'ün Devamı)

	Erkek (n=135)		Kadın (n=117)		p*
	n	%	n	%	
Evlilikte ya da birlikte yaşamda bekaretini en çok önemsedığınız hangisidir?					
Kadın	22	16.4	15	12.8	.774
Erkek	1	0.7	2	1.7	
Hem kadın hem erkek	90	67.2	82	70.1	
Her ikisi içinde önemli değil	21	15.7	18	15.4	
Himen muayenesinin bir tür cinsiyet ayrımcılığı olduğunu düşünüyor musunuz?					
Hayır	62	45.9	17	14.5	<.001
Evet	73	54.1	100	85.5	
Himenoplastinin ne olduğunu biliyor musunuz?					
Hayır	24	17.8	18	15.4	.735
Evet	111	82.2	99	84.6	
Himenoplastinin ne olduğunu biliyorsanız bilgiyi nereden aldınız?					
Sağlık personeli	23	17.4	21	18.6	.956
İnternet	50	37.9	41	36.3	
Diğer	59	44.7	51	45.1	
Himenoplasti işlemini doğru buluyor musunuz?					
Hayır	122	90.4	101	86.3	.420
Evet	13	9.6	16	13.7	
Himenoplastiyi doğru bulmuyorsanız nedeni nedir?					
Dini İnançlar	45	36.0	22	21.6	.054
Bireysel değerler	60	48.0	67	65.7	
Ailesel değerler	9	7.2	5	4.9	
Toplumsal değerler	11	8.8	8	7.8	
Himenoplastiyi doğru buluyorsanız nedeni nedir?					
Dini inançlar	8	23.5	3	11.5	.622
Bireysel değerler	16	47.1	13	50.0	
Ailesel değerler	6	17.6	7	26.9	
Toplumsal değerler	4	11.8	3	11.5	
Himenoplasti ile ilgili en çok nereden bilgi almak istersiniz?					
Sağlık personeli	108	80.0	104	88.9	.097
İnternet	13	9.6	4	3.4	
Diğer	14	10.4	9	7.7	

Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin himen muayenesi ve himenoplastiye karşı bakış açılarının incelenmesi, mezuniyet sonrası bir sağlık profesyoneli olacak öğrencilerin himen muayenesi ve himenoplastiye yönelik rol ve sorumluluklarının belirlenmesini sağlayacaktır.

Çalışmamızda öğrencilerin %84.9'unun evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamadığı, evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylamayanların %43.7'sinin dini inançları nedeniyle onaylamadığı belirlendi. Tokuç ve arkadaşlarının (2011) yaptıkları çalışmada sağlık yüksekokulu öğrencilerinin %66.9'unun evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmenin yanlış olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Wei ve arkadaşları (2012), Çin üniversite öğrencileri üzerinde yürüttükleri bir çalışmada, öğrencilerin %58.7'sinin evlilik öncesi cinsel birlikteliği normal karşılamadıklarını bildirmişlerdir. Üniversiteli erkek öğrencilerin %39.8'inin kadında evlilik öncesi cinsel ilişkiye olumlu baktığı, buna karşın erkekte evlilik öncesi cinsel ilişkiye olumlu bakma oranının %64.8 olduğu belirlenmiştir (Civil ve Yıldız, 2010). Gençlerde cinselliğe karşı kültüre özgü olarak geleneksel tutuculuk büyük ölçüde devam etmektedir (Özcan, Aras, Şermin ve Orçin, 2004; Ünsal, Taşçı, Şen, Bolsoy ve Sevil, 2012). Gürsoy'un (1999) çalışmasında ebe ve hemşirelerin %57.4'ünün evlilik öncesi cinsel birlikteliğe karşı oldukları bildirilmiştir. Cinsellik insanın doğasında bulunan bir dürtüdür. Evrensel olarak bakarsak, hem kadın hem de erkek için cinselliği yaşamak hak ve özgürlüktür. Ancak cinsellik üzerinde toplumun kültür ve dini inançlarının etkisi büyüktür. Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi cinselliğe bakışı yaşanan toplumun kültür ve inanç değerlerinden etkilenmektedir. Müslüman toplumlarda dini inançlara göre cinselliğe ayıp, yasak ve günah olarak bakılmaktadır. Ülkemiz hemşirelik öğrencilerinde yaşadıkları toplumun kültürüne ve inancına özgü cinsel tutuculuk meslek hayatında da devam etmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin %66.7'sinin evleneceği kişinin bekaretine önem verdiği, %68.3'ünün evlilikte ya da birlikte yaşamda bekaretin hem kadın hem de erkek için önemli olduğunu düşündüğü belirlendi. Cinsiyete göre evlilik öncesi bekaretin önemli ya da önemsiz olduğunu düşünenler arasında ki karşılaştırma sonuçlarına baktığımızda; erkeklerin evlilikte kadın bekaretinin daha fazla önemli olduğunu düşündüğü saptandı. Zeyneloğlu ve arkadaşlarının (2013) yaptıkları çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin %74.4'ünün islam dininin gerekleri nedeni ile büyük çoğunluğun (%86.4) evlenilecek kadının bakire olması gerektiğini ve %59.1'i sosyal değerler nedeniyle erkeklerin cinselliği özgürce yaşayabileceğini düşündüğü bildirilmiştir. Üniversiteli öğrencilerin eş seçim kriterlerinin incelendiği bir çalışmada, incelenen 10 kriter içerisinde erkek öğrencilerde eş adayından bekaret isteme kriterinin 3. sırada geldiği saptanmıştır (Bozgeyikli ve Toprak, 2013). Üniversiteli erkek öğrencilerinin (%60.5), kadında bekareti "çok önemli" gördüğü bildirilmiştir (Civil ve Yıldız 2010). Vefikuluçay ve arkadaşlarının (2007, 2009) yaptıkları çalışmalarında erkek öğrencilerin yarıya yakını (%43.2) ve yarıdan fazlasının (%69.9) evlenilecek kadının mutlaka bakire olmasının gerektiğini düşündüğü belirlenmiştir. Gürsoy'un çalışmasında ebe ve hemşirelerin %56.4'ü bekaretin önemli olduğunu düşünmektedir (Gürsoy, 1999). Bekaretin tabu olarak görüldüğü içerisinde ülkemizin de bulunduğu ataerkil müslüman doğu toplumları kadının bekaretine daha fazla önem vermektedir. Ancak ataerkil müslüman toplumlarda erkeklerin cinselliği özgürce yaşayabileceği düşüncesi ve erkeklerin bekaretine kadınlara benzer şekilde önem verilmemesi sosyal değerler ile dini inançların cinselliğe yaklaşımının aynı olmadığını göstermektedir.

Çalışmamızda erkek öğrencilerin %84.8'i evlenmeden önce eş adayından himen muayenesi yaptırmasını istemeyeceğini, kadın öğrencilerin %90.7'si evlenmeden önce eş adayı himen muayenesi yaptırmasını isterse yaptırmayacağını düşündüğü belirlendi. Gürsoy (1999) çalışmasında ebe ve hemşirelerin %96'sının bireyin isteği dahilinde himen muayenesi yaptırabileceğini, kendilerinden himen muayenesi yaptırılması istendiğinde %4'ü muayeneyi kabul edeceğini, %13.8'i muayeneyi istemese de toplumsal baskılar nedeniyle yaptırabileceğini belirtmiştir. Ebe ve hemşirelerin %40.4'ünün toplumsal baskılar nedeniyle himen muayenesinin özel bir öneme sahip olduğunu düşündükleri bildirilmiştir (Gürsoy ve Vural, 2003). Zeyneloğlu ve arkadaşları (2013) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin %91.8'inin kadınların bekaret tespiti için himen muayenesini reddetme hakkının olduğunu düşündüklerini saptamıştır. Gürsoy ve Vural (2003) ebe ve hemşirelerin %61.4'ünün himen muayenesini reddetme hakkının olduğunu bilmediklerini belirlemişlerdir. Ebe ve hemşirelerin %26.1'i muayeneye getirilen kadının haklarını korumak, %14.1'i düzgün yaklaşımda bulunabilmek, %22.8'i muayeneye getirilen kadın ve toplumu bilgilendirmek için kendilerine bilgi verilmesi gerektiğini düşünmektedirler (Gürsoy, 1999). Himen muayenesi sosyokültürel açıdan önemli etik bir sorundur. Yapılan çalışmalarda muayeneye eşlik edecek hemşire ve ebelerin himen muayenesi konusunda bilgisinin yetersiz olduğu görülmektedir. Ülkemiz bireysel değerlerine göre toplumsal baskı (özellikle aile) nedeniyle yapılan himen muayenesi sonucunda kadın namus ve iffeti değerlendirilebilmektedir. Hatta toplumumuzda kadının evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamaması durumunda öldürülmeyi hak ettiklerini düşünenler bile bulunmaktadır. Himen muayenesi sonucunda kadın şiddet ve en kötüsü de cinayet mağduru olabilmektedir. Kadına yönelik şiddeti önleme, koruma, azaltma ve erken müdahalede hemşire ve ebeler şiddete maruz kalanları belirlemek, yardım etmek konularında önemli görevler düşmektedir. Bunu yerine getirebilmeleri için hemşirelik-ebelik öğrencilerinin, hemşire-ebelerin kadın hakları içerisinde himen muayenesini kadının reddetme hakkının olduğu, muayeneyi reddetme sonrası yapılabilecekler, bireye yaklaşım şekli, himen muayenesinin sonuçları neticesinde şiddete ve cinayete maruz kalabileceklerin belirlenmesi konularında kadın hakları, ilgili yasaları, yeni yasal düzenlemeleri bilmesi ve takip etmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin %68.7'sinin himen muayenesinin bir tür cinsiyet ayrımcılığı olduğunu düşündüğü belirlendi. Himen muayenesinin cinsiyet ayrımcılığı olarak görülmesinde, kadınların büyük çoğunluğunun ayrımcılık olarak gördükleri saptandı. Gürsoy (1999) çalışmasında ebe ve hemşirelerin %94.1'inin Türkiye'de kadın ile erkek arasında cinsel yaşamda eşitsizlik olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Hemşire ve ebelerin %62'sinin zorla yapılan himen muayenesinin kadında anksiyete, depresyon, toplumsal izolasyon, öz saygıda azalma, cinsellikten uzak durma ve ölüm korkusu gibi ciddi sonuçlara yol açabileceğini düşündükleri belirlenmiştir (Gürsoy ve Vural, 2003). Hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğunun özellikle de kadın öğrencilerin himen muayenesinin cinsiyet ayrımcılığı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ülkemiz toplumsal değerlerine göre cinsel yaşam özgürlüğünde cinsiyet ayrımcılığı bulunmakta ve himen muayenesi ile bu daha da ileri boyuta taşınmaktadır. Bir tür cinsiyet ayrımcılığı olan himen muayenesi sonuçları kadın yaşamında silinmeyecek izler bırakabilmekte, dolayısıyla kadının psikolojik ve cinsel sağlığını ömür boyu olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin %88.5'inin himenoplasti işlemini doğru bulmadığı ve doğru bulmayanların %50.4'ünün bireysel değerler nedeniyle doğru bulmadığı belirlendi. Ayrıca kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre bireysel değerler nedeniyle daha fazla himenoplastiyi onaylamadığı saptandı. Zeyneloğlu ve arkadaşlarının (2013) çalışmasında, öğrencilerin %84'ünün himenoplasti işlemini onayladıkları fakat %74.7'sinin islam dininin gerekleri açısından himenoplasti işleminin yanlış olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Gürsoy'un (1999) çalışmasında hemşirelere "cinsel ilişki sonunda himenoplasti yaptırılıyor, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?" sorusuna katılımcılar %72 oranında "böyle bir topluma böylesi gerekir diye düşünüyorum" cevabını vermiştir. Bir çalışmada himen muayenesinin olduğu ataerkil toplumlarda himenoplasti işleminin tıp uygulamaları içerisinde olması gerektiği sonucuna varmışlardır (Cindoğlu, 1997). Essénve arkadaşlarının (2010) yaptıkları İsvetçli sağlık profesyonellerinin himenoplasti talebine cevaplarını ve deneyimlerinin incelendiği çalışmada; İsvetçli gibi çok kültürlü toplumlarda himenoplasti operasyonuna onay konusunda sağlık profesyonellerinin fikir birliğinin olmadığı ve ikilem yaşadıklarını belirlemişlerdir. Hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun bireysel ve islam dininin gerekleri nedeniyle himenoplastiyi onaylamadığı görülmektedir. Türk toplumsal değerlerine göre evlilik öncesi cinsel ilişki kabul edilemez bir durumdur ve kızlar düğün gecesi kocaları ilk cinsel birleşme olana kadar bakireler olmalıdır. Eğer bu mümkün değilse, bekaretlerini kanıtlamak için bir tür doğal aldatma olan himenoplasti yaptırılmaları gerekebilmektedir. Müslüman doğu toplumlarında kadına yönelik namus cinayetleri ve töre cinayetlerinin önüne geçilebilmesi ve bireysel can güvenliğinin

sağlanması için islam dininin gereklerine uymasa bile himenoplastinin tıp uygulamaları içerisinde yer alması gerekliliği konusunda özellikle günümüz çok kültürlü batı toplumlarında görüş ayrılıkları bulunmaktadır.

Sonuç ve Uygulamada Kullanımı

Çalışmamızın sonucunda evlilik öncesi erkek öğrencilerin bekarete daha fazla önem verdiği, kadın öğrencilerin evlilik öncesi eşinin istemesi durumunda himen muayenesi yaptırmayacağı belirlenmiştir. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre himen muayenesini daha fazla cinsiyet ayrımcılığı olarak gördükleri, bireysel değerler nedeniyle daha fazla himenoplastiyi onaylamadıklarını saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Hemşirelik öğrencilerine ders konularında ve klinik uygulamalarda kadın hakları, himen muayenesi ve himenoplastinin hukuki yönleri hakkında bilgi verilmesi,
- Hemşirelik öğrencilerine ders konularında ve klinik uygulamalarda himen muayenesi istenilen ve/veya himenoplasti için başvuran bir kadına yaklaşım şekli, duygularını anlama ve kadın haklarını savunucusu olarak görev yapma eğitim ve danışmanlık rolleri kazandırılması,
- Bekaret ve namus gibi nedenlerle şiddete maruz kalabilecekler ve şiddet mağdurlarının, namus ve töre cinayeti mağduru olabilecek kadınların, hastane, poliklinik ve ev ziyaretleri sırasında tanılanması ve vakaların gerekli yerlere bildirilmesi sorumlulukları konularında hemşirelik-ebelik öğrencilerine eğitim verilmesi,
- Himen muayenesi ve himenoplasti vakaları üzerinde nitel araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Ahmadi, A. (2014). Ethical issues in hymenoplasty: Views from Tehran's physicians. *J Med Ethics*, 40, 429-430.
- Alkan, N., Baksu, A., Baksu, B., & Göker, N. (2002). Gynecological examinations for social and legal reasons in Turkey: Hospital data. *Croatian Medical Journal*, 43(3), 338-341.
- Bilgili, N., & Vural, G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1), 66-72.
- Bozgeyikli, H., & Toprak, E. (2013). Üniversiteli gençlerin eş seçim kriterlerinin sıralama yargularıyla ölçeklenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 70-87.
- Çevik, E., Tapucu, A., & Aksoy, Ş. (2003). Toplumsal ve etik bir sorun olarak kızlık zarı incelemesi. *T Klin Tıp Etiği-Hukuku*, 11, 170-177.
- Christianson, M., & Eriksson, C. (2015). Promoting women's human rights: A qualitative analysis of midwives' perceptions about virginity control and hymen 'reconstruction'. *Eur J Contracept Reprod Health Care*, 20(3), 181-92.
- Cindoğlu, D. (1997). Virginity tests and artificial virginity in modern Turkish medicine. *Women's Studies International Forum*, 20(2), 253-261.
- Civil, B., & Yıldız, H. (2010). Erkek öğrencilerin cinsel deneyimleri ve toplumdaki cinsel tabulara yönelik görüşleri. *DEUHYO ED*, 3(2), 58-64.
- Demirci, Ş., Doğan, H.K., Deniz, İ.Ç., Doğan, N.Ü., & Günaydın, İ.G. (2008). Sağlam himen morfolojilerinin değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri J Foren Med*, 5(3), 93-100.
- Doğan, R. (2014). The profiles of victims, perpetrators, and unfounded beliefs in honor killings in Turkey. *Homicide Studies*, 1-28. doi: 10.1177/1088767914538637.
- Essén, B., Blomkvist, A., Helström, L., & Johnsdotterd, S. (2010). The experience and responses of Swedish health professionals to patients requesting virginity restoration (hymen repair). *Reproductive Health Matters*, 18(35), 38-46.
- Frank, M.W., Bauer, H.M., Arican, N., Fincanci, S.K., & Lacopino, V. (1999). Virginity examinations in Turkey: Role of forensic physicians in controlling female sexuality. *Journal of the American Medical Association*, 282, 485-90.
- Gürsoy, E. (1999). Gebe ve jinekoloji polikliniklerinde çalışan ebe ve hemşirelerin kızlık zarı muayenesi hakkındaki görüş ve yaklaşımları. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Gürsoy, E., & Vural, G. (2003). Nurses' and midwives' views on approaches to hymen examination. *Nursing Ethics*, 10(5), 485-496.
- Gürsoy, E., William, F.M., Şahinoğlu S., & Genç Y.Y. (2014). Views of women's sexuality and violence against women in Turkey: A cross-sectional investigation among university students. *Journal of Transcultural Nursing*, 1-10. doi: 10.1177/1043659614550485.
- Işık, D., Erçel, C., Kutlay, R., & Anlatıcı, R. (2011). Re-Virjinizasyon: Himenoplasti. *Türk Plast Surg*, 19(1), 13-17.
- Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği. (2015). Bekâret Kontrolü Suçtur. Erişim: 10.11.2015. <http://www.kadinininsanhaklari.org/>.
- Kulczycki, A., & Windle, S. (2011). Honor killings in the middle east and north Africa: A systematic review of the literature. *Violence Against Women*, 17(11), 1442-1464.
- Nasrullah, M., Haqqi, S., & Cummings, K.J. (2009). The epidemiological patterns of honour killing of women in Pakistan. *European Journal of Public Health*, 19(2), 193-197.
- Özcan, S., Aras, Ş., Şermin, S., & Orçin, E. (2004). Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin cinsel tutum ve davranış özellikleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 18(1), 27-39.
- Prakash, V. (2009). Hymenoplasty – how to do. *Indian J Surg*, 71, 221-223.
- Şahin, D. (2015). Hymenoplasti, aşk, samimiyet ve evliliğe dair. 7.Ulusal Ürojinekoloji Kongresi (Bildiri Özetleri Kitabı). İstanbul. 14-17 Ekim, 180.
- Şahinoğlu, S.P. (1993). Kızlık zarı incelemesi etik yönleri ve adölesan çağ. *Sendrom*, 3, 61-63.

- Şahinoğlu, S.P. (1999). The question of virginity testing in Turkey. *Bioethics*, 13, 3-4.
- Tokuç, B., Berberoğlu, U., Saraçoğlu, G., & Çelikkalp, Ü. (2011). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki, istemli düşükler ve kontraseptif kullanımı konusundaki görüşleri. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 9(3), 166-173.
- Ünsal, Ş.A., Taşçı, E.D., Şen, S., Bolsoy, N., & Sevil, Ü. (2012). Üniversite öğrencilerinin cinsellik ve aile planlaması yöntemleri konusundaki bilgi, görüş ve uygulamaları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 13-25.
- Wei S.Y., Li Q., Li S.K., Zhou C.D., Li F.Y., & Zhou, Y. (2015). A new surgical technique of hymenoplasty. *Int J Gynecol Obstet*, 130(1), 14-8.
- World Health Organization. (2005). Multi-country study on women's health and domestic violence against women. Erişim: 10.10.2015. http://www.who.int/gender/violence/who_multicountry_study/summary_report/summary_report_English2.pdf.
- Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K., & Taşkın, L. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 26-38.
- Vefikuluçay, D.Y., Zeyneloğlu, Z., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L., & Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 776-792.
- Yılmaz, E., Kumral, B., Cantürk, N., Erkol, Z., & Okumuş A.M. (2015). Analysis and comparison of domestic femicide cases in the cities of Diyarbakir & Tekirdag, Turkey: A preliminary study. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 34, 17-23.
- Zeyneloğlu, S., Kısa, S., & Yılmaz, D. (2013). Turkish nursing students' knowledge and perceptions regarding virginity. *Nurse Education Today*, 33, 110-115.
- Zhou, H., Wang, X.Y., Ye, F., Gu, H.H., Zeng, X.P., & Wang, Y. (2012). Contraceptive knowledge, attitudes and behavior about sexuality among college students in Beijing, China. *Chin Med J*, 125(6), 1153-1157.